

Latvijas Kultūras akadēmija
Teātra un audiovizuālās mākslas katedra

Laikmetīgās dejas izrādes
VIENS – DIVI - DAUDZ
Bakalaura darba teorētiskais pielikums

Autors:
Akadēmiskās bakalaura augstākās izglītības programmas “Mākslas”
Laikmetīgās dejas horeogrāfijas apakšprogrammas
4. kursa students/-te Maija Tjurjapina
(ID Nr. 20114223)

Darba vadītāja:
profesore, mag. art. Olga Žitluhina

Rīga

2015

1

Saturs

Saturs.....	2
IEVADS.....	3
DARBA IECERES RAKSTUROJUMS	5
TEORĒTISKIE ASPEKTI.....	7
IZRĀDES STRUKTŪRA.....	14
DARBA MĀKSLINIECISKIE ASPEKTI	16
PROFESIONĀLIE PAŅĒMIENI	18
RADOŠĀ DARBA ĪSTENOŠANAS GAITAS APRAKSTS.....	20
KOPSAVILKUMS	21
IZMANTOTO AVOTU SARAKSTS.....	22
SUMMARY.....	23
PIELIKUMI.....	24

IEVADS

Mans bakalaura radošais darbs ir laikmetīgās dejas izrāde, kas sākotnēji balstīta uz manu interesi saistošiem novērojumiem par cilvēku dabu, jautājumiem, ko esmu pati sev uzdevusi dzīves laikā. Izrādes tapšanas laikā aizvedot mani uz pētniecisko darbu, kas sevī ietver gan praktiskos novērojumus ikdienas dzīvē, gan manis provocētas situācijas ar izrādes izpildītājiem, kā arī teorētisku materiālu ievākšana zinātniskos un mākslas darbos – grāmatās, video, gleznās. Kur procesa laikā, balstoties uz secinājumiem tapa arī izrādes stāsts.

Galvenais pētījuma objekts vai parādība ir bara instinkts, kas noved mani pie galvenajiem atslēgas vārdiem - bars un indivīds. Šo formu līdzpastāvēšana, attiecības un izpausmes ir tas, ko mēģināšu parādīt. Parādīt, galvenokārt, tās lietas, ko nekontrolējam, pareizāk sakot – ko cenšamies kontrolēt ar prātu, kad pamanām to klātbūtni. Taču daudz biežāk nedz redzam, nedz arī domājam, cik lielā mērā darbības, ko veicam ietekmē ne vien mūs, bet arī cilvēkus ap mums, un pat tālu tālu prom.

Nosaukums "VIENS – DIVI – DAUDZ" atnāca viegli. Būtībā – acīmredzamais, bet ideāli atspoguļošais arī jautājumus, ko uzdevu darba sākumā. Kas ir bars? Kas ir indivīds? Apkopojot savus un dejojēju viedokļus, zinātnieku definīcijas, nonācu pie loģiska secinājums, ka starp baru un indivīdu ir vēl trešā forma, kas nav nedz bars, nedz indivīds – divi. Tas, kas pa vidu. Piemēram, mīlestība.

Galvenokārt apskatīšu bara instinktīvās izpausmes un to ietekmi uz indivīdu.

Kāpēc viens un divi? Tāpēc, ka, manuprāt, rakstot teorētiskus darbus, sistematizējot parādības, veidojot zinātnes, esam raduši visu salikt pa plauktiņiem un sadalīt. Visspilgtāk, mūsdienās to redzam, piemēram, medicīnā, kur cilvēks sadalīts pa daļām, dodas pie dažādiem dakteriem. Bet cilvēka organismā viss ir saistīts. Ja vienā orgānā kas notiek, citi reflektē. Līdzīgi skatos cilvēkiem, kas ir kā viela mūsu planētas "ķermenī". Tāpēc rodas jautājums, vai indivīds un bars ir atsevišķi eksistējošas parādības?

Pasaulei šī tēma manuprāt aktuāla tās daudzu izpausmju dēļ, informācijas pieejamības dēļ. Pateicoties video cilvēks spēj "mūs" redzēt no malas. Kopš 20. gadsimta ir iestājies masu laikmets. Pilsētas aug, mēs tiekam vadīti ne vien valstiskā līmenī kārtības labad, bet arī tiek organizētas mūsu izvēles.

Citu autoru darbos šī tēma redzama visur, kur iesaistīti ne mazāk kā trīs dalībnieki, kuri veic sinhronu darbību, iet vienā virzienā, pat veicot pilnīgi nesavienotas, dažādas kustības apzināti vai neapzināti izveido "to" kopumu. Cits jautājums, vai pats autors pēfī tieši šo tēmu. Mākslā ir liela daudzums mākslinieku, kas apzināti, vai ne – izvēlas attēlot pūli, spēlējas ar cilvēku masu un attēlo attiecības tajā. Izmanto arī bars – indivīds spēli.

Piemēram:

Misha Gordin fotogrāfijās ir daudz galvu, kas izkrāsotas zebras krāsā piešķirot cilvēka aprīsei tādu kā vienkārša fona, tapetes, raksta nozīmi (1. attēls),

David Scofield savā gleznā attēlo baru, kas stāvus kājās apkļāvis uz krēsla sēdošu vienu cilvēku (2. attēls),

Britu mūzikas apvienībā "Faithless" savos tekstos aizskar pūļa parādību, ietekmi vienam uz otru – piemēram, "Mass Destruction", "We come one", "Good is a DJ".

Sociālais mākslinieks, brazīlis Vik Muniz izveidoja projektu pasaules lielākajā izgāztuvē Brazīlijā, veidojot gleznas pēc fotogrāfijām, kurās attēloti šīs izgāztuves darbinieki. Ienākumi tika ziedoti bildēs redzamajiem un izveidota filma par to, kā viņi dzīvojuši pirms, kas mainījās pēc. Šis projekts tieši atspoguļo mani interesējošo viena cilvēka apzinātu ietekmi uz citu indivīdu dzīves kvalitāti.

Darba veidošanā izmantoju pētnieciskos novērojumus, dzīves secinājumus, kā arī sociālās psiholoģijas teorētiskos darbus, Kristofera Makkandlesa dzīves un nāves stāstu, britu mūzikas apvienības "Faithless" un amerikāņu mākslinieces Erikas Badū mūziku un tekstus kā iedvesmas avotu, kā arī videomateriālus - intervijas par bara instinkta fenomenu, dokumentālo filmu "Ceļojums uz pasaules malu". (La marche de l'empereur. 2004").

Galvenais darba mērķis parādīt, ka par spīti augošajam indivīda kultam, kas ļoti raksturīgs šim kapitālisma, informācijas pārblīvētības, fragmentārisma un izvēles brīvības laikmetam, mēs visi esam saistīti. Mēs esam daļa no kosmosa, planētas Zeme un, lai arī kā mēs censtos pacelt prāta kontroli, ir lietas, ko kontrolēt nespējam, jo pāri visam pamatā visi gribam vienu un to pašu – izdzīvot, turpināt dzimtu un būt laimīgi. Galvenais jautājums – vai pastāv neatkarīgs indivīds?

Darbā izmantotie paņēmieni atspoguļojas nosaukumā – tātad: solo, duets un masu skati. Šīs formas paspilgtina bara kopumu, atkarību vienam no otra. Darbs kā dzīve – mana pastaiga pa vienu pagalmu, kur ik mirkli mainās ainas, fragmenti, atkarībā no punkta, uz kuru tobrīd skatos. Fragmentārs, likumsakarīgi savienots vienā stāstā, kura

kopsaucējs ir cilvēku grupa, kas eksistē vienā vidē, cīnās par laimi, varu, uzmanību, mīlestību. Autors – es – ir vērotājs un stāstītājs.

Teorētiskās daļas turpinājumā sīkāk par darba ieceri, teorētiskajiem aspektiem, struktūru, mākslinieciskajiem un profesionālajiem paņēmieniem, avotiem.

DARBA IECERES RAKSTUROJUMS

Darba galvenā tēma pie manis atnāca pati. Uzaugu kā vecākais bērns trīs bērnu ģimenē, kas arī zīmīgi nosaukumam, jo triju bērnu ģimene ir daudz bērnu ģimene ar brīvpusdienām un humāno palīdzību. Es biju atbildīga par katru sīkumu, ko paveica māsa un brālis. Tas man lika uzdot jautājumu – kāpēc? Kāpēc mēs dumpojamies par lietām, ko mums liek darīt, bet neredzam vecākus darām? Jo mēs reaģējam uz piemēru – darbību, nevis vārdiem. Tātad, mana darbība tieši vai netieši ietekmē māsu un brāli, kas skatās uz mani kā piemēru, tāpēc manis darītais vēlāk atspoguļojas arī viņu izvēlēs.

Ir sanācis arī apzināti iet prom no sabiedrības līdzīgi kā manis pieminētajam

Makkandlesam, jo nespēju pieņemt nežēlību ar kādu cilvēki izturas viens pret otru, negribēju konkurēt, cīnīties, gribēju draudzēties un radīt. Svešumā, dzīvojot dabā, izjutu tik daudz mazu mirkļu, skaistu mirkļu, elpoju pilnu krūti. Tieši dabā - bez naudas un saziņas līdzekļiem, vislabāk var sajust šo saikni ar citiem. Es regulāri saņēmu "zīmes" , kas sākumā nesaprotami, pēc laika saprotami - kāpēc, mani vadīja. Kad svešā pilsētā visi pazudušie satiekas vienā laikā un vienā vietā bez pulksteņiem un telefoniem, kad mani tuvie cilvēki man ir daudz tuvāki kā ikdienā, kad fiziski atrodas blakus. Kad pamanu pilnīgi svešus cilvēkus, ar ko dodos vienā virzienā. Reiz šķērsoju ielu, nepamanot, ka tikko iedegās sarkanā gaisma. Mašīnas ar joni sāka braukt. Sāku skriet. Sajutu, citu roku savējā. Otrā ielas pusē kādu laiku priecājos par paglābšanos raugoties pilnīgi svešā meitenē, ar kuru kopā bēgām no briesmām. Izjutot mums abām draudošas briesmas automātiski salikām spēkus kopā. Šādas situācijas deva iedvesmu darba radīšanai.

Otrs iemesls tam visam klāt ir rituāli. Apzinātā prakse - meditācija, skolotāja vadībā, kas ievēd citā pasaulē. Vai arī nejauši noķerti transa stāvokļi, mirkļi. Daudzās tikšanās, prakse, kā arī lekcijas par vēdām, budismu, šamanismu, maiju civilizāciju u.c. Praktizējot ar ķermeni un dvēseli, sapņiem un realitāti – izzinot sevi, vienmēr jūtu citu klātbūtni, saistību. Šīs jaušās un nejaušās zināšanas un pieredzes noved pie darba tēmas izvēles.

Un visbeidzot trešais pilnīgi praktiskais iemesls. Vienmēr esmu piestrādājusi, jo, kā jau liela daļa Latvijas sabiedrības nevarēju atļauties ne mācīties, ne dzīvot – tikai darot to, kas patīk. Padsmīti apkalpojošā sfērā pavadītie gadi izvelk savas likumsakarības. Cilvēki maina viedokli bara ietekmē, maina virzienu, uzvedību – tas ir kā ar viesībām un kūkām: ja esi uz diētas, ja tev pat negaršo saldumi un negribas - vakara noslēgumā visi ir pārēdušies. Diskotēkās cilvēki sāk dejojot bariņos, vai uzrodas dažī drosmīgie "provokatori". Pēc mirkļa - skaties, jau pilna zāle. Tāpēc ir cilvēki, kas virza. Ir cilvēki, kas pamana, ka ar to var nopelnīt. Tāpēc pastāv mārketingi, jo cilvēki paši grib uzlikt atbildību uz citiem lēmumu pieņemšanā, it sevišķi, ja ir noguruši. Veidoju izrādes dramaturģiju balstoties uz šiem notikumiem.

Teorētiskos pētījumus sāku ar dzīvnieku pasauli, dokumentālā filma "Ceļojums uz pasaules malu". /La marche de l'empereur. 2004/, kas parāda bara instinkta skaistumu, sugas vienotību. Tā mani iedvesmoja radīt pozitīvu, skaistu izrādi. Turpinot darbu gan sapratu, ka jāizvēlas starp dzīvnieku un cilvēka pasauli – tāpēc paliku pie otrā, taču tieši pingvīni ir mana iedvesma. Manas izrādes sākumā maršējošais gājieni vēlti tieši šiem skaistajiem, gudrajiem dzīvniekiem.

Karšs – tā ir iznīcība, bet, varbūt mūsos visos ir iekodēta tieksme uz pašiznīcināšanos visas pasaules labad? Vai tad ar medicīnas un tehnoloģiju attīstību mēs neesam pārapdzīvojuši šo planētu, vai piesārņojot un izsūcot neesam kļuvuši par planētas kaiti? Vai "Zeme" no mums kā no blusām negrib tikt vaļā? Dabā notiek pašregulācija. Un cilvēks IR daļa no tās. To centīšos parādīt izrādē.

Skat. pielikumu – Gustavs Le Bons "Pūļa psiholoģija", Tomass Hillans Ēriksens "Saknes un pēdas", Silva Lomārova "Cilvēks runā ar cilvēku".

Jebkam, kas notiek ir iemesli un sekas.

Ja skatāties par līdzīgiem darbiem – par šo tēmu tieši darbu redzējusi neesmu, vai arī neesmu piegriezusi vērību. Meklējot avotos, video, apmeklējot izrādes neesmu tiešā veidā saskārusies ar bara instinkta pētījumu, bet, kā iepriekš minēju, tas ir teju katrā izrādē, romānā, mākslas darbā. Nemeklēju dziļāk arī tāpēc, ka pašai daudz domu galvā un ir sava vīzija par izrādi. Apzināti cenšos neietekmēties no citiem.

Kāpēc jārāda uz skatuves? Jo šī tēma esam mēs paši. Tā skar mūs visus un mēs visi piedalāmies. Māksla ir tā, kas reflektē sabiedrībā notiekošo, aktuālo. Ja man ienāca prātā doma šo īstenot, arī kādam citam tā būs interesanta. Mums visiem ir vērtīgi ik pa laikam aplūkot sevi no malas.

TEORĒTISKIE ASPEKTI

Pūlis – daudzskaitlīgs neorganizētu cilvēku kopums, kam raksturīgs konformisms, emocionalitāte, vienprātība, nekritiskums un neracionalitāte. No citām cilvēku kopībām pūli atšķir īsais pastāvēšanas laiks un vājā strukturētība.

Indivīds – no latīņu valodas – individuums – nadalāmais, īpatnis. Tas ir īpatnis, ikviens patstāvīgi eksistējošs organisms, kādas bioloģiskas sugas pārstāvis; eksemplārs. Atsevišķs cilvēks, persona. Jebkura dzīva vai nedzīva lieta, ko aplūko kā kādas klases vai tipa pārstāvi.

Pūļa psiholoģija – termins, ar kuru apzīmē pūļa kopīgu atbildes reakciju uz kādu situāciju, faktoru vai parādību. Pūlis var sastāvēt no dažādu statusu, raksturu un dzimuma pārstāvjiem. Šeit netiek aplūkots indivīds, bet gan grupa kopumā.¹

Pirmie novērojumi radās uz ielas. Cilvēki, kas šķērso ielu pār sarkano gaismu akli sekojot kādam, kas ignorē satiksmes noteikumus. Ieplūstot iedvesmojošā ļoti dzīvā gājēju satiksmē – festivāla gājienā, draugu pulkā - grūti tikt ārā, ir vēlme doties līdzi. Cik grūti ir laicīgi aiziet no svinībām, kad agri jāceļas, bet pārējie paliek. Cik grūti palikt pie sava, ja visi pārējie domā citādāk. Visdrīzāk cilvēks sāks apšaubīt paša domas un laika gaitā pieņems apkārtesošo. Adaptācija.

Šī vēlme būt kopā ir par iemeslu arī vēlmei nodot atbildību kādam citam, baudīt. Pakļauties autoritātei, meklēt līderi. Garīgu vai fizisku. Šī doma vijas caur visu darbu, taču visspilgtāk parādās ainā "Dievs".²

Novērojums uz ielas :Ieejot veikalā garām paskrien sākumā viens cilvēks, tad vairāk - bariņš izbiedētu cilvēku. Nākamajā mirklī atpauzies skrienot kopā ar tiem. Bailes ir spēcīgs stimulators. Pēc novērojumiem, kad esi barā, atslēdzas prāts, tāpēc cilvēki veic darbības, ko vienatnē nespētu. Jo ātrāk skrien blakusesošais, jo ātrāk skrienu es. Ieslēdzas sacensību gars. Šī darbība redzama izrādes ainā "Sacensības".³

Atliek barā vienam sākt aplaudēt, kad lielākā daļa visai ātri pievienosies. Tas

1 Aija Kondrova " Indivīda uzvedība lielajās grupās, kolektīvā uzvedība. Palīgmateriāls skolotājam"

2 Skatīt nod. Darba struktūra

3 Skatīt nod. Darba struktūra

pats attiecināms uz saukļiem, svilpieniem utt. Ir cilvēki, kas pēc dabas ir provokātori, vai līderi – tie, kam dota dabas privilēģija dominēt. Šī tēma aplūkota izrādes daļās "Dievs", "Konflikts", "Marionetes".⁴

Šādi piemēri uz ielas sastopami ik dienas un nav tālu jāmeklē. Jautājums, vai mēs savā rūpju pilnajā skrējienā to pamanām.

Teorētiskās bāzes meklējumi noveda pie franču režisora Luka Žaketa dokumentālās filmas "Ceļojums uz pasaules malu". /La marche de l'empereur. 2004/ Tā ir lielisks avots dabas likumiem un bara instinktam kā dzīvību sargājošam un jaunu radošam. Šī filma, kā minēju iepriekš, kalpo par iedvesmas avotu – ticība, ka katram spēkam pastāv pretpēks, ka daba visu sakārto un pat cilvēka prāts nespēj to mainīt. Daba rada harmoniju. Šī ir izrādes galvenā doma par dalīšanu "labajā" un "sliktajā", galvenai secinājums – ko gribētos nodot. Viss sakārtojas – pretpoli rada harmoniju. Tā esmu secinājusi es savā dzīves ceļā.

Par trešo izziņas avotu kļuva sociālā psiholoģija. Tomass Hillans Ēriksens "Saknes un pēdas". Mani uzrunāja nosaukums, kas atgādināja Faithless dziesmu "No roots", ko zināju ilgi pirms un likumsakarīgi viņa mūziku izvēlējos iekļaut savā darbā. No šī darba vairāk koncentrējos uz nodaļu "Bara piezīmes", kas sasaucās ar manis pamanītiem novērojumiem ikdienā. Pirmajā mēģinājumā lūdzu saviem deļotājiem atbildēt uz jautājumiem, kas ir bars un indivīds.

BARS

" Daudz cilvēku kopā vienuviet ar nelielu parsonīgo/negatīvo telpu"

" Cilvēki vienoti vienā darbībā, dodas kaut kur. Bars ir viens liels organisms.

Tas mēdz būt divu veidu – pūlis parastais un "aitu" bars."

" Cilvēku grupa, kas iespējams ir nekontrolējama."

" Cilvēku masa, kas vienoti seko kaut kam vienam."

" Bars ir grupa, kas seko kopējiem noteikumiem. Ievēro sev noteiktās normas un likumus."

INDIVĪDS

" Viena ļoti oriģināli salikta personība. Sasatāv no daudzām daļām. Ir tikai viens no katra indivīda."

" Noteikti zinu, ka tā esmu es! Es esmu indivīds, no vārda, laikam, -

4 Skatīt nod. Darba struktūra

individualitāte. Indivīds. Indi, vid. In, di, vid. Vid na indi – no krievu valodas – Indija. Šo vārdu izdomāja Indijā."

" Katrs cilvēks ir oriģināls eksemplārs, kas ar savu unikālo veidolu pārstāv savu dzimtu, savu rasi, pat savu sabierību, bet esot vienlaicīgi visu pārstāvis, tas veido pieredzi no dažādām vidēm."

" Indivīds ir cilvēks, kam piemīt individualitāte, savi uzskati, personība un savs viedoklis. Cilvēks, kas ir sociāli saistīts, bet tajā pat laikā nepazaudē pats sevi."

" Būtne, kurai ir savs viedoklis, redzējums, dzīve."⁵

Atbildes liecina par to, ka katrs sevi uzskata par indivīdu. Vārds indivīds vairāk asociējam nevis ar vienu vienību, bet gan "īpašo". Nevienš nerunā par sevi kā daļu bara – tas ir distansēts skats no malas – viņi. Secinājums – cilvēks grib būt īpašs, bet negrib pieņemt, ka ir daļa no bara mūsdienās, jo tas sevī nes negatīvu attieksmi.

Tagad varēju salīdzināt, jo autors par to raksta daudz, protams arī daudz detalizētāk. Grāmata atbild uz jautājumiem identitāti, indivīdu, patību, "mēs".

"Mēs un tie citi" karojām, sajaucāmies kopā, izveidojām alianse un konfliktu līnijas, vajājām cits citu un pārvietojāmies; reizēm tie citi sašķēlās un radās jauni mēs un jauni citi, un, varbūt, tikpat bieži "mēs un citi" sakusa kopā – vienā jaunā un lielākā mēs"⁶

Par dabu un kultūru, un izvēles brīvību.

"Kultūra – cilvēks ir savas vides produkts. Daba – cilvēku ir radījuši gēni.

Īss ceļš ir no ģēnija līdz idiotam...Gēnijs var kļūt par idiotu, ja zaudē realitātes sajūtu... Ja cilvēks strādā spraigi un aizrautīgi ar noteiktu skatpunktu, tad pamazām riskē no redzes loka zaudēt visus citus...Cilvēka dabas trīs vienība ir vide /sociums/, daba /ģēni/, brīvība /izvēles/...Tie,kas domā, ka rīkojas pilnīgi brīvi, nav brīvāki par citiem, vien trūcīgāki pašizpratnē un savas vides apjautā."⁷

Par sevis tapšanu, kas mūsdienu sabiedrībai, manuprāt, aktuāls jautājums.

"Par sevis tapšanu - veiksmīgi cilvēki runā par savu personīgo pieredzi, sociālo vidi un apzinātu izvēli. Gandrīz nekad nekad nenorādīs uz iedzimtām īpašībām."⁸

Vai es piepildu man doto uzdevumu, vai eju savu ceļu, vai izmantoju visus talantus, jo caur materiāliem aspektiem cilvēki ļoti uztraucas par neizdevušos karjeru, par pareizo vietu, par algas pieaugumu, par nodrošinātām vecumdienām. Nākotnes

5 Anne – Birthe Nord, Anastasija Lonšakova, Agate Cukura, Jānis Putniņš, Karīna Lapšina par pūli un indivīdu

6 Tomass Hillanss Ēriksens "Saknes un pēdas"

7 Tomass Hillanss Ēriksens "Saknes un pēdas"

8 Tomass Hillanss Ēriksens "Saknes un pēdas"

nestabilitāte liek meklēt aizvien jaunas garīgās prakses, jo informācijas ir tik daudz, ka izvēlies, ko vēlies. Bet, kā zināt, kas tev labāk der? Kur patiesība, kur maldi. Autors runā pa veiksmīgiem cilvēkiem, kas kā veiksmes atslēgu piemin personīgo pieredzi, sociālo vidi un savas izvēles, bet gandrīz nekad nenorāda uz iedzimtām īpašībām, kas tomēr ir fundamenti. Kaut arī 10% talants un pārējie 90% darbs – cilvēki piemirst, ka tieši šī procentuāli mazā daļa ir neizbēgams fundamenti attīstībai. Tas tāpēc, ka mērām visu ciparos. Nopelnu vairāk – varu nopirkt dārgāku, kvalitatīvāku. Tā mēs šodien domājam. Bet visa būtība ir sīkumos.

Gustavs Le Bons grāmatā "Pūļa psiholoģija" runā par pūļa un indivīda mijiedarbību. Par vadoņiem.

"Par pūļa valdnieku, vadoni var kļūt tikai tas, kas saprot pūļa dvēseli. Lai vadītu pūli mūsdienās ar likumiem vien nepietiek, jāatrod to, kas atstāj iespaidu uz pūli, kas to aizrauj, sajūsmina."⁹

Šīs atziņas izmantoju izrādes dramaturģijā. Lai psiholoģiski panāktu ticamu kontroles ainu, rastu ticamu iemeslu. Manā gadījumā brīža vadītājs rodas no rituāla – spēles, kad sacenšoties viens dalībnieks paņemot uzmanību, pārņem vadību, jo citiem ir interesanti. Aina "Dievs".

Par pūļa vajadzībām un indivīda vajadzībām iederēties, līdz ar visām tēzēm gan atdalot abus, salīdzinot, bet tomēr nenoliedzot viena neiespējamu pastāvēšanu bez otra. Pūlis, kas grib sekot kādam, pūlis, kas domā tikai tēlos, tic brīnumainajam un spēj strauji mainīt virzienu. Pūlis, kas nepazīt baiļu un atbildības, no varmākas var kļūt par visžēlsirdīgāko "māsu". Kaut indivīds spēj apzināti nomākt savu ego un instinktus, esot pūļa varā – to vairs nespēj. Tātad nav tīra pūļa un tīra indivīda. Te nu ir cilvēka duālisms un vēlme visu ietērt terminos, dalīt.¹⁰

Silva Lomārova "Cilvēks runā ar cilvēku" ir saskarsmes psiholoģijas darbs, kas iedod dinamiku manai izrādei.

"Saskarsme – galvenā cilvēka esamības forma, neatņemams cilvēces raksturojums. Jebkura darbība notiek saskarsmes kontekstā. Cilvēks ir izaudzis no pirmatnējā bara. Tam nepieciešami kontakti ar sev līdzīgiem. Izolēšanā, mizantropija – slimīga anomālija cilvēku kopienā. Galvenās sociālās vajadzības cilvēks var apmierināt tikai kontaktējoties ar citiem. Vientulības sajūta ir viena no psihi visvairāk traumējošām."¹¹

Teorētiskos darbus lasīju šādā secībā, tāpēc pieļauju, ka šajā grāmatā

9 Gustavs Le Bons "Pūļa psiholoģija"

10 Skatīt pielikumā Gustavs Le Bons "Pūļa psiholoģija"

11 Silva Lomārova "Cilvēks runā ar cilvēku"

meklēju vairāk risinājumus kā definīcijas. Abi iepriekšējie darbi deva informāciju par baru, indivīdu, vadoni un to izpausmēm. Savukārt saskarsme ir tā, kas var būt gan cēlonis / vēlme/ – tāpat, kāpēc notiek jebkāda darbība un arī risinājums kā darbība – kontakts / saskarsme/. Kas? Ko dara? Dod man vēl klāt cēloņu un seku situācijas, kas labi noder izrādes dramaturģijā.

"Cilvēkam ir vajadzība:

1) pēc cilvēciskiem sakariem, vajadzība būt elementam kādā lielākā "mēs". Tā ir cilvēka aktuālā piederības vajadzība;

2) pēc pieķeršanās, simpātijām. Vēlme just siltas jūtas pret kādu un vēlme, lai arī citi dāvātu simpātijas. Ja tā nav, rodas apātija un dzīves apnikums;

3) vajadzība pēc pašapziņas. Cilvēkam nepieciešams apzināt sevi kā neatkarīgu personību, tādu, kādas nekad nav bijis, nav un arī nebūs. Cilvēks dzīvo pēc principa "ar citiem, lūdzu, mani nejaukt". Ja šī vajadzība netiek apmierināta, cilvēks sāk justies kā skrūvīte, smilšu graudiņš, mehānisks robotiņš.

4) vajadzība pēc pašaplicināšanās. Psiholoģiskam komfortam cilvēkam nepieciešams just savu nozīmīgumu citiem, kaut vai nedaudziem, savai ģimenei.

5) vajadzība pēc informācijas un vērtību orientāciju sistēmas. Cilvēkam nepieciešams sevi apzināties saistībā ar kādu noteiktu kultūru, etnosu, reliģiju. Cilvēkam kauta kam jātic, kaut kas jāatzīst par svētu un aizstāvāmu, kaut kas cits – jāatgrūž un jānīcina. Ja tā nav, cilvēks apjūk, pazaudē dzīves orientierus, pārvēršas marginālā cilvēkā bez noteiktas kultūras piederības"¹²

Šis darbs savukārt sasauca ar Kristofera Makkandlesa likteni.¹³Minētās cilvēka vajadzības pēc dabas likumiem pamato loģisko un traģisko Kristofera bojā eju. Viņš, kas tiecas pēc absolūtas neatkarības no pārējiem sev līdzīgiem, kas izvēlas dabas ceļu, dzīvi savvaļā, būt neatkarīgs no mantiskajām vērtībām, nevēlēt nevienam ļauna, neiznīcināt, nogalināt tikai, lai izdzīvotu, nonāk līdz secinājumam, ka laime nav patiesa, ja nav ar ko padalīties, ja nav ar ko parunāt. Ja nav kāds, kas tevi saprot. Mēs gribam būt mīļoti, bet, tāpat kā ar darbu, nenovērtējam to mīlestību, par kuru neesam cīnījušies, kaut ko devuši, ieguldījuši. Šeit izteikta vēlme būt neatkarīgam no citiem. Es pieņemu lēmumu, es daru, tas ir mans ceļš un neviens mani nespēj ietekmēt, bet paiet laiks un es sāku meklēt sev līdzīgos, pats gribu dalīties, doties līdzī. Kas ir mana radošā darba beigu ainas atziņa, kas izpaužas pēdējā izdzīvojušā solo. Būt barā nav nekas slikts - mēs visi gribam būt

¹² Silva Lomārova "Cilvēks runā ar cilvēku"

¹³ Skatīt pielikumā par Kristoferu Makkandlesu

individīdi, bet, ja nav, kas novērē, ar ko dalīties – dzīvei nav jēgas. Ja nav bara – indivīdam nav jēgas.

Šīm grāmatām sekoja liela daudzums interviju, zinātnisko raidījumu angļu un krievu valodā. Piemēram, "Pūļa fenomens"/ Феномен толпы/. Tam visspilgtākais piemērs visu 20.gs bijis Hitlers un nacisms. Viņa milzīgā vara pār pūli. Kad sabiedrība nonāk krīzes situācijā, uzrodas kāda maza vienota ideja, atliek uzrasties līderim, kas šo ideju attīsta, kas jūt pūli, dod emociju. Cilvēks sāk justies kā maza daļiņa no kā milzīga, grandioza, īpaša. Piedod spēku. Stāvoklis ir ļoti līdzīgs hipnozei, uz to iedarbojas arī balss tembrs un vibrācija, teatralitāte, harizma. Par to arī rituāli, soļošana vienā ritmā, kas ievēd baru transā. Šīs visas senās lietas izmantoja nacisti. Gaisā pacelta tukša atvērta roka simbolizē padošanos, bez ieročiem, tādā veidā atver pūli runas sākumā. Nokavē sākumu, paņem pauzi, lai pūlī izaug enerģija, runu sāk klusām, lēnām audzējot skaļumu, tad negaidīti, izmantojot emocionālus žestus, izkļēd aizkustinošus saukļus. Morāles normas bīdās pamazām, līdz vērtības var nomainīt uz pilnīgi pretējām. Lai arī cik negatīva ir šī tēma, jāatzīst, ka Hitlers bija izcils runas vīrs un aktieris. Raidījumā uzzināto izmantoju darba procesā, ņēmu nevis ideju, bet gan tehniskas iemaņas – kā uzrunāt, pievērst sev uzmanību – spēle ar balss tembru; žesti; acu kontakts – nezūdošs kontakts ar uzrunājamo. Ainā "Dievs" ļoti svarīgi panākt ticamību, bara kustību vienotā grupā.

Kanādiešu režisora Kima Niena / Kim Nguyen/ mākslas filma "Kara raganā" /Rebelle/ par āfrikāņu meiteni. Kā 12 gadu vecumā viņas ciematu iznīcina, viņai pašai liek nogalināt savus vecākus un, līdz ar nēdaudziem citiem bērniem, paņem līdz, bailēs trīcošu, mērdē badā, vēlāk sazāļo ar halucinogēniem augiem, iēdodot ieroci teic, ka tas viņai tagad vecāku vietā. Stāsts pamazām ved baiļu un citas realitātes sajūtā. Stāstā, kur ir mirklis, kad nogalinot sajūti varu. Halucinogēno augu varā viņa sāk redzēt rēgus, kas viņai palīdz vinnēt kaujas – viņu iēceļ par kara raganu, padara īpašu un šādi šie bērni pamazām sāk ticēt savai misijai. Tikai viens, izliekoties, spēj saglabāt veselo saprātu un abi kopā bēg. Tas, kas man visvairāk palika atmiņā ir tieši šī saruna un vērtības. Ierocis, kas kļūst par tavu tēvu un māti, kas tev jāciēna tāpat kā māte un tēvs, kas kļūst par svētu lietu. Vadonis, kam piešķir pārdabiskas spējas, viņam ir īpašs vārds, viņam ir savi talismani, raganas, rituāli, bet visa pamatā neželība un ieroci, kaut visi smagi strādā. Kara kults, kur nogalināto skaits ir varonība. Tas notiek tagad! Arī šodien kau kur kādam tā ir ikdiena!

Kur es no skaistajiem karaliskajiem pingvīniem esmu nonākusi? Kā tik tālu

nokļuvu. Meklējot teorētisko pamatojumu radošai iecerei apzināti sāku no dzīvniekiem, jo negribēju darbā aizskart kara tēmu. Es gribēju runāt par bara instinktu kā mūs visus vienojošo tīklu. Par to, cik skaisti lido putni kāšos, cik skaisti sargā olu pingvīnu tēviņš, bez ēdiena, kamēr veselu mēnesi mātīte atrodas ēdiena medījumos. Cik trausla ir dabas dzīvības ķēde, kur, ja mirst mātīte, ko apēd ronis, mirst arī tēviņš un mazulis. Šo svētceļojumu par vēl cēlāku padara uzpurēšanās nākamās dzīvības vārdā. Varbūt tā ir mūsu izpratne par to! Proti vēlāk sapratu, ka nevaru izbēgt no nevēlamā, tāpēc izrādē ir kara tēma, ir nāve.

Fotogrāfijā, uzrunāja Miša Gordin ar savu ritmu, rituālu un pāri visam pārvilktiem rakstiem. It sevišķi, viena fotogrāfija man simbolizē "mana" bara domu. Daudz cilvēku galvu, skats no mugurpuses, skūtas bez matiem, bet kā raksts tām pāri, manā redzējumā: tīkls. Un stāvēt viens otram blakus, bez sejām, neredzot viens otru, viņi tāpat vienoti vienā.

Otrs darbs ir gaužām primitīvi vienkāršs. Deivida Skoufielda "pūlis". Ir pūlis, kas krāsains – atšķirībā no padomju laiku un melnbalatā tv laikiem, kad cilvēkiem joprojām pūlis - pelēks, aplenc vienīgo, kas uzvalkā, uz krēsla, pūļa vidū sēž. Varbūt, tas ir vadonis, jo vienīgais ir uzvalkā? Krēsls simbolizē citu pozīciju, bet, arī gūstekņus uz krēsla tur, un, vai tur – vidū, viņam vienam nav bail? Galva viņam nodurta un lielāks viņš kā citi. Es vienkārši par to, kas kļūmīgs cilvēkos, kas domā, ka vara nes laimi. Ir briesmīgi to visu veikt, bet tomēr, tā ir milzīga atbildība, turēt atbildību pār citiem, vadīt citus. Ar varu kā ar saldumiem, jo vairāk ir, jo vairāk gribas, bet tagad, šķiet, ka mirklis un pūlis pašu apēdīs. Tas parādās izrādē, kad vienu "Dievu" gāž cits līderis.

IZRĀDES STRUKTŪRA

Izrāde ir fragmentāri savītu notikumu kopums, kas iekļauj sevī tās ainas un idejas, ko es kā novērotājs un stāstītājs apzināti esmu vēlējusies parādīt. Tās ir ainas no praktiskiem novērojumiem savītas ar teorētisko materiālu. Notikumi caur manu fantāzijas prizmu ielikti kustību materiālā.

Radošajam darbam ir spirāles veida kompozīcija. Tas sākas un beidzas ar solo jeb indivīdu, jo arī dzīvē viss rit un mainās. Kāds nomirst, bet kāds piedzimst. Tā notiek arī izrādē "viens – divi – daudz".

Darbā piedalās astoņi dejotāji, kas pakļauti vienai videi, dala vienu telpu. Viņiem ir dažāda iedzimtība. Katram ir sava iepriekšējā pieredze. Visi grib būt laimīgi, mīļēti, pamanīti, atbalstīti. Visi grib iederēties un tikt uzklausīti. Tanī pat laikā katram ir vēlme izcelties.

Izrāde sākas ar solo, kas pāriet kopējā dejā. Sākums ir iepazīšanās indivīdam ar sevi, pēc tam ar pūli. Vēlme iedrēties. Tad seko mijiedarbība, kur piedalās visi, esot kopā, bet bez līdera.

Visu izrādes laiku dejotāji ir turpat, apdzīvojot dažādas telpas vietas, bet ilglaicīgi nepametot to. Jebkura rīcība nāk no bara un indivīda mijiedarbības, bet galvenais akcents uz to, ka viņi visi grib tur būt. Ir vairāki momenti, kur kāds kļūst par līderi, mocekli, dumpinieku, uzvarētāju – tas viss bara darbību seku ietekmē.

Ainas:

1. Anastasija – solo. Viņa ir jaunienācēja vidē. Viņa grib iepazīties, grib būt pieņemta svešumā, grib būt pamanīta.
2. Mēs kļūstam – parādās "citi" septiņi dejotāji, kas veic savu ceļu, neredz jaunienācēju. Anastasija mēģina pievērst uzmanību, parādīt sevi.
3. Kā tev iet? - pirmais dialogs starp tēliem, kas ir labi ietrenēta standartsaruna uz ielas. Visiem zināmi jautājumi un atbildes.
4. Klusie telefoni – viens no dejotājiem padod tālāk informāciju, līdz tā nonāk rindas galā kā skaņu salikums. Katrs dzird ko citu, līdzīgu.
5. Sacensības – katrs izsaka dzirdēto informāciju līdz tā kļūst par murdoņu, katram cita jēga, tā kļūst par sacensību, kuram taisnība.
6. Sabojātie telefoni – baumas. Ko rada grupa pa vienam mainot sīkumus saņemtajā informācijā, padodot tālāk citam, rezultātā rada pilnīgi citu kontekstu.
7. Konflikts – problēmsituācija starp pirmo informācijas teicēju un pēdējo saņēmēju, kad tā transformējusies. Duets kā attiecību risinājums.

8. Marionetes – pārējās grupas iejaukšanās, mēģinot konfliktu nogludināt. Konflikta aizsācējs ātri kļūst par samierinātāju.
9. Rituāls – grupas vienošanās ritmā, vienā kopumā.
10. Dievs – kāda vēlme dominēt pār citiem, līderisms, varas neapzināta izjušana. Sākas kā spēle.
11. Karšs – manipulācija kļūst aizvien brīvāka, drošāka. Līdz izraisa konfliktu grupā, dara sāpes, sadala grupu. Sākas cīņa starp divām pusēm.
12. Nāve – karā izdzīvo viens. Sākumā apziņa par dzīvību. Prieks, laime – nedalīta. Nožēla, vēlme būt kopā.

DARBA MĀKSLINIECISKIE ASPEKTI

Darba mērķis ir parādīt pūļa ikdienas mazās "izdarības" caur manu fantāziju. Ikdienišķi standartā veicamas ierastas nodarbes, kas kļuvušas par sabiedrības tradīciju, rituālu, bez dziļākas jēgas piešķiršanas. Un mazos uzplaiksnījumus, ko veicam ik dienas pūļa ietekmē. Mēs visi manipulējam ar citiem, ik pa laikam vadam kādu procesu uzņemoties atbildību pār citiem, baumojam, strīdamies, kaujamies. Bet arī mīlam, draudzējamies, radam jaunu un palīdzam viens otram.

Paspēlēties ar nopietno un parādīt tā komisko pusi. Ar vieglumu par smagām tēmām tieši tāpēc, ka dzīve ir dzīve. Kā mums visiem zināma dziesma "Life is life" un uzraksts Krasta ielas reklāmas plāksnē.

Es netiecos neko risināt un pierādīt vai izlabot vai pamācīt. Mani interesē cilvēka uzvedība un drīzāk mūsdienu fenomens cilvēkiem noliegt vēlmi būt kopā. Mēs kļūstam vientuļi atrodoties pūlī, jo tik ļoti baidāmies, ka mūs kāds izmantos, nodarīs pāri, manipulēs. Es vienkārši vēlos radīt darbu par tēmu, kas mani interesē. Radīt. Un varbūt caur to pateikt, ka nav nemaz tik traki. Cilvēks ir ļoti izdzīvot spējīga būtne un, ja mēs vairāk ļausimies – nejutīsimies tik vientuļi, jo esam saistīti. Esam daļa no cita, lielāka organisma, kam jādabojas kopā.

Apzinos, ka skaršu tikai mazu daļu šīs milzīgās tēmas. Bet vairāk man neprasās. Ar katru mēģinājumu stāsts kristalizējas un katra izlasīta rindkopa, katra noskatīta filma, saruna par tēmu un vienkārši situācija uz ielas salikušas šo izrādi tādu, kāda tā ir.

Šī izrāde ir dažas manas dzīves redzētās un piedzīvotās šķautnes, kas sākas ar trīs bērnu ģimeni, kas agrāk pilnīgi atšķirta, šodien dzīvo mīlestībā, mūžīgo cīņu par sīkumiem - naudu, ēdienu, veselību, "mazo lietu" pamanīšanu, izdzīvošanu uz "mata gala", brīvprātīgo darbu, brīnumainu cilvēku satikšana – tajos mirkļos, kad man viņi bijuši nepieciešami.

Mozaīka, kas iespējams, līdz pat izrādes dienai vēl turpinās nākt. Lielākā daļa organizāciju un stāstu ir daļa no manis, tāpēc uzrunāja. Pusgadu veicu brīvprātīgo darbu Dānijā, dzīvoju, strādāju ar TG. Studēju Āfrikas vēsturi, kas ir cieši saistīta ar Eiropas vēsturi, tikai par to nerunā Eiropas skolās. Organizējot citu cilvēku darbu, man jāuzņemas līdera loma un blakus varai tā ir arī milzīga atbildība. Ne visi tiecas pēc varas un bagātības. Ar to gribu teikt, ka ne vienmēr vara ir kas slikts.

Tas ir tas, ko gribu parādīt. Pasaule ir nežēlīga, bet arī dāsna un

skaista. Daudzi tiecas materiālo vērtību, bet tikpat daudzi no tam atsakās, kas ir otra galējība. Un katram ir sava dzīve, kas kopumā veido visu kopējo. Vēsturē runā par tiem, kas valdījuši, ietekmējuši pasaules gaitu, mainījuši pasauli u.t.t., bet nerunā par pūli, kas viņiem sekojis, kas veicis mazas lietas. Kam svarīga ģimene un laime. Kam no dzīves vajag mazumiņu, draugu un smaidu. Ar mīlestību var apzināti dalīties, tāpat ar vibrāciju. Ja zinām kā manipulēt – varam arī otrādi. Un tajā mirklī būt par baru vai vadoni – vienādi nozīmīgi, jo viss ir viens un katram tajā sava loma.

PROFESIONĀLIE PAŅĒMIENI

SKAITS.

Dejo 8 dejotāji, no kuriem 2 puīši un 6 meitenes. Šis skaits nav speciāli plānots. Nedz skaitam, nedz dzimumam lomu nepiešķīru.

Vadoties pēc teorētiskā materiāla visa darba garumā būs grupējumi, kas atsaucas arī uz nosaukumu, proti – solo, duets un bars, kas darbojas gan sinhroni, gan mēģinot kopēt viens otru, gan pilnīgi atšķirīgā kustību materiālā kustās vienā virzienā.

KUSTĪBU MATERIĀLS.

Katram dejotājam ir viņam unikāli izveidots savs individuālais solo materiāls, kas parādās visas izrādes garumā. Pamatā, kad dejotājs nav līdzdalīgs grupas aktivitātēs – simbolizē – indivīdu. Pirmatnēji veidots no rakstiskas atbildes uz jautājumu – Kā tev iet? Šos vārdus katrs asociatīvi pārveido kustībā, kas katram citāda – individuāla. Vēlāk solo materiālu padziļinu, pievienojot katram no pārējiem ļoti atšķirīgu akcentu uz savu kustību kvalitāti vai elementu, ko citi nespēj izpildīt.

Ir divi dueti, kas atspoguļo vai nu pūļa sekas, vai mijiedarbību starp indivīdiem. Tie darbojas kā mikroskops, pietuvinot kādu sīkumu.

Pūļa horeogrāfija balstās un bara izpausmēm – sekošanu, sacensību, vienādu kustību materiālu, sinhronitāti.

Žesti, kustību valoda un skaņas nes sevī iekodētu konkrētu informāciju, vārdus, nozīmes, bet ne vienmēr skatītājam būs precīzi saprotami, lai saglabātu noslēpumu un tēlainību. Interesanti, ka daži manis izdomāti žesti, pēcāk atgriezās kādā no avotiem ar skaidrojumu. Proti, raidījumā "Pūļa fenomens".

GAISMAS.

Ar gaismām gribu izcelt ainai vajadzīgās detaļas, piemēram – solo, kas norisinās barā radot indivīda klātbūtni. Akcentēt, uz ko skatītājam jāvērs galvenā uzmanība, pietušējot mazāk svarīgo, piemēram, kad tiek dejots duets, pārējie grupas biedri ir klāt, bet nav uzmanības centrā. Ar ēnu palīdzību bara ainās radīt šķietami vairāk cilvēku. Radīt ainai vajadzīgo atmosfēru, piemēram rituāla daļā radīt noslēpumainu maģisku atmosfēru.

TĒRPI.

Kustību izceļoši pasteltoņi, kas man vairāk asociējas ar mājām un pilsētvidi.

Materiāla izvēle – slidena trikotāža - praktisku apsvērumu dēļ – lai slīd pa grīdu. Meitenēm gan kleitas, gan bikses, puisiem – garas bikses. Krāsu izvēlei divi iemesli: 1) praktiskais – telpa ir tumša un nospiedoša – izvēlējos gaišus, maigus tērpus, lai to atdzīvinātu.

2)Izvēlējos pieklusinātākus toņus, ne spilgtas krāsas, jo , manuprāt, joprojām dzīvojam postpadomju vidē, ar lietainu laiku un pelēkām debesīm, kur cilvēki pārsvarā noguruši, negrib izlekt ar spilgtām krāsām. Tas saistīts arī ar klimatu Latvijā un apģērba praktisko pusi.¹⁴

MŪZIKA UN RITMS.

Pūļa kopsaucējs ir ritms. Mēs ar sev līdzīgiem gribam iet vienā solī. Būt ar savu partneri vienā ritmā. Ritms kā rituāls, kā pūli vienojošs maršs.

Izmantoju dejotāju balsis un ķermeņa radītas skaņas, elektronisko mūziku "Faithless" kompozīcijās, Amon Tobin, The Propellerheads, Ray Charles un Craig Armstrong, Roberts Gobziņš. Tā vietām uzdod ritmu un pakļauj dejotāju, dažubrīd ir emocionāli pretēja dejas materiālam, piešķirot dramatiskai situācijai citu nokrāsu.

Izrāde notiks "Zirgu pastā", LKA Karamazovu zālē, kur scenogrāfijā izmantošu telpas dotās virsmas, durvis, podestus un grīdu. Skatītāji izvietoti pa labi no ieejas zālē četrās rindās ar skatu uz vienu pusi. Ieejas durvis visu izrādi paliks vaļā, tāpat kā telpa, kas savieno spoguļzāli ar Karamazovu zāli. Šo starptelpu izmantošu "Marionešu ainai", radot sašaurinātas telpas sajūtu, kā arī sākumā tā būs ciet, lai atdalītu solo no pārējiem, kas vēl nav kadrā.

14 Kostīmu skices skatīt pielikumā 3. un 4. attēli

RADOŠĀ DARBA ĪSTENOŠANAS GAITAS APRAKSTS

Darba mēģinājumi ar dejotājiem vienu reizi nedēļā trīs stundu garumā kopš februāra mēneša, strādājot pie kustību materiāla, balsīm, idejām: sinhronā materiāla apguve, atbildes uz jautājumiem, no kurām vēlāk tapa solo, improvizēti uzdevumi, spēles, tehnika, kas vajadzīga materiālā, balss vingrinājumi skaidrai dikcijai, ritma vingrinājumi. Jāsaka gan, ka ne viss nonāca izrādē. Daža laba maza aina nāca caur daudzām stundām trenējot vienu kvalitāti, piemēram "Marionetes", kas kā uzdevums jau izskatījās pēc atsevišķas izrādes. Ir materiāls, ko neiekļāvu izrādē, jo tas vienkārši izkrita no stāsta, nešķita vairs aktuāls. Tāpat ritma vingrinājumos nonācām līdz polifonijai, taču rituālam vajag vienu ļoti konkrētu un vienkāršu ilgi atkārtoto ritmu, kas neattaisno jauna ritma pievienošanos.

Mans kā autora darbs katru vakaru pa stundai materiāla meklēšanai, pirms mēģinājumiem trīs stundas gatavošanās iepriekšējā vakarā. Filmas, mūzikas izvēle, teksti pārsvarā vakaros, bet bibliotēkas apmeklējums trīs pilnas darba dienas vācot materiālu un konspektējot. Novērojumi veikti arī darba laikā, pasākumos, treniņos, visur. Iepriekš dzīvē notikušais, paveiktais, novērotais arī ietekmēja šī darba procesu.

Reizi līdz divas reizes nedēļā no marta mēneša tikšanās ar producentēm. Viens triju stundu mēģinājums fotografēšanai bukletam, pēc tam bilžu apstrāde.

Viens trīs stundu mēģinājums treilera materiāla filmēšanai, viena pilna diena materiāla montēšanai.

Kustību materiāla sacerēšana vismaz četras stundas nedēļā. Individuāls darbs ar duetiņiem – divi mēģinājumi pa divām stundām.

Gaismošana - divi mēģinājumi pa trīs stundām un plānošana stundu pirms tiem.

Skaņa – viens mēģinājums, satikšanās pirms tam.

Ja kāds no dejotājiem slimības vai citu iemeslu nav mēģinājumā, rodam atsevišķu laiku materiāla apguvei.

KOPSAVILKUMS

Mēs visi esam daļa no dabas un tiecamies būt kopā. Cilvēkam vajadzīga sabiedrība, līdzcilvēki sevis realizācijai, citādi viņš zaudē vēlmi dzīvot, paliek par čaulu, kam viss vienalga.

Katrs no mums ir indivīds, kas grib būt īpašs. Saņemt uzmanību, uzslavu, just savu vajadzību citiem, atšķirties no citiem. Tajā pašā laikā meklējam sev līdzīgos, kas mūs saprot.

Lai arī cik individuāli patstāvīgi būtu, pilnīgi visi esam daļa no kaut kā daudz lielāka. Un katra darbība ietekmē citus.

Cilvēks nav Dievs. Taču tiecas būt. Neapšaubāmi pastāv apdāvinātāki cilvēki, kas pēc dabas dominē pār citiem. Tie, kas piedzimuši īstajā, laikā, vietā un ar īstajiem gēniem. Tāpēc vienlīdzība nepastāv, bet katrs no mums ir "skrūvīte", kas veic savu darbu kopējā sistēmā.

Ar prātu nomācot dabas reflexus, piemēram, vēlmi pārroties, aizstājam to ar citām izpausmēm. Neapmierinot vajadzības – radam problēmas, kļūstam dusmīgi un vardarbīgi.

Laime nav patiesa, ja nav ar ko dalīties. Es gan esmu jutusies pilnīgi laimīga vientulībā, bet man tobrīd bija posms, kad vakarā varu satikt cilvēkus, kas piedzīvo to pašu un par to pat varēja nerunāt, tāpat sajūta bija dalīta.

Pūlis grib būt kontrolējams, jo grib, lai kāds cits atrisina viņa problēmas.

Cilvēkiem ir tendence savās nelaimēs vainot jebkuru citu, kas stāv augstāk, kam lielāka vara, pat draugus, kas atbalsta. Mēs no bērnības esam audzināti klausīties, ko citi teiks, pēc tam mācāmies pieņemt lēmumus paši un dzīvot saskaņā ar sevi.

Valoda ir spēle. Vārdu katrs uztver pa savam. Atstāstot citu stāstus pieliekam savu prizmu līdz nonākam līdz pilnīgi citai informācijai. Tā rodas nostāsti un teikas. Un arī baumas un konflikti.

IZMANTOTO AVOTU SARAKSTS

Dokumentālās filmas

Back to the Wild New Documentary About Chris McCandless

<https://www.youtube.com/watch?v=eR98wPYYqhc>

https://www.youtube.com/watch?v=4ZaRxPsk_M0

Феномен толпы, Леннауцфильмб 1995

<https://www.youtube.com/watch?v=MoHfN8i27DQ>

Mark Corske "Engines of domination"

<http://topdocumentaryfilms.com/engines-domination>

"LA MARSHE DE L'E-MPEREUR", režisors – Luc Jacquet

Waste Land, režisors – Vik Muniz

<http://www.pbs.org/independentlens/waste-land/film.html>

GRĀMATAS/SOCIĀLĀ UN SASKARSMES PSIHOLOĢIJA

Tomass Hillans Ēriksens "Saknes un pēdas";

Gustavs Le Bons "Pūļa psiholoģija";

Silva Lomārova "Cilvēks runā ar cilvēku";

MĀKSLA

Misha Gordin "Coud photography art";

David Schofield glezna "Crowd"

MĀKSLAS FILMAS

"In to the wild". Režisors – Sean Penn

"Rebelle", režisors - Kim Nguyen

<http://www.imdb.com/title/tt1820488/>

RAKSTI

ART FOUNDING TROUGH CROWD FOUNDING SISTEM

<https://www.youtube.com/watch?v=EtRyk5oyBtw>

SUMMARY

Contemporary dance play "One – two – many"/ viens – divi – daudz/ is about crowd instinct. Crowd and individuality. Made as the fragmentary story from my life, my observations and research work on this topic as a story teller.

Eight dancers living in the same environment together want the same things – love, understanding, friendship and attention. At the same time they want to be special. They want to be individuals. They want to rule the world.

If others listen to them – they feel power. If others want to follow them – they feel more power.

All situations when suddenly we don't control our selves. When we run as animals from fire. And when we're the ones who burn the forest.

It's about tragic and laugh. Playing with every day situations. Sometimes little misunderstandings become big and meaningful. It's our clever and crazy mind vs instincts. It's the net we make. In the end it doesn't matter if we are kings or crowd – we are all connected and I believe – part of something bigger.

PIELIKUMI

No Tomass Hillanns Ēriksens grāmatas "Saknes un pēdas".

Mēs, kā organismi, esam vien izdzīvošanas mašīnas, gēnu stingri programmēta vajadzība kopēt pašiem sevi.

Mantojums = vide.

Cilvēks = mantojuma un vides sajaukums.

Cilvēks pļāpā par romāniem un proceniem, bet patiesībā domā apr seksu un vardarbību... Esam veidoti izdzīvošanas cīņā Āfrikas savannā pirms simtiem tūkstošu gadu.

Plastiskas, bezgalīgi lokanas tabulae rasae, kas piedzimušas ar nenoteiktu mācīšanās kapacitāti, ko var vadīt gandrīz jebkurā virzienā.

Īss ceļš ir no ģēnija līdz idiotam...Ģēnija var kļūt par idiotu, ja zaudē realitātes sajūtu...

Ja cilvēks strādā spraigi un aizrautīgi ar noteiktu skatpunktu, tad pamazām riskē no redzes loka zaudēt visus citus.

Prāts ir sociāls produkts, ķermenis ir daba – daļa no tās.

Cilvēka iekāre nāk no dabas, bet mūsdienu cilvēks to apvij ar prāta pasauli, kas rada iebildumus, pārdomas un ierunas.

Cilvēks ir mazs zariņš, kas aug pašā zara galāun pieder pie dzīves lielā koka.

Vajadzīgas vismaz divas lietas, lai veidotu vienu atšķirību.

Kā rodas spēcīgs "mēs"? Kopīga pieredze, valoda, reliģija, anatomija /arī rase, dzimums/, kopīgs mērķis, ceļš, kopīgs ienaidnieks.

Kad projekts īstenots, "mēs"pavājinās.

Ir x un y – etniskas grupas vienā pilsētā. Ja tavi vecāki ir no y, tu automātiski satuvies ar y, jo ir līdzīgs skatījums uz: alkoholu, dzimumu lomām, smieklī par tiem pašiem jokiem, līdzīgas idejas par dzīvi un nāvi.

Vienā vidē "mēs" un "tie" vai "es" un "tie" mijiedarbībā var kļūt par "mēs".

Indivīds – viens cilvēks. Indivīds – citi cilvēki.

Cilvēks ir vienīgā suga, kas spēj sadumpoties pret saviem egoistiskajiem gēniem.

No Gustava Le Bona grāmatas "Pūļa psiholoģija"

Tagadējais laikmets ir viens no tiem kritiskajiem brīžiem, kad cilvēka domās nobriest svarīgas pārmaiņas. Šo pārmaiņu pamatā ir divi galvenie faktori: 1) reliģisko, politisko un sociālo ticējumu sabrukums, 2) citādu dzīves apstākļu un pavisam jaunu, nebijušu ideju rašanās / izgudrojumu sekas/.

Vecā ideja, kaut izpostīta, visai spēcīga, bet jaunā vēl nav realizējusies, nostabilizējusies. Tātad ir pārejas un anarhijas laiks.

Civilizāciju radījusi un sargājusi aristokrātijas neliela saujiņa, bet nekad to nav darījis pūlis. Pūļa spēks vēršas tikai uz iznīcināšanu.

Pūlis ir visu ārējo kairinājumu rotaļa un tajā sakatāmas šo kairinājumu pārmaiņas...tas verdziski padodas dažādiem impulsiem.

No pūļa atdalīts indivīds arī var pakļauties šiem impulsiem, taču padodas prātam un cenšas šos kairinājumus apvaldīt.. bet pūlim tādu spēju nav.

Pūlis tiek kairināts un ierosināts ļoti dažādā veidā, un allaž tas šiem ierosinājumiem padodas – ar to izskaidrojama pūļa ārkārtīgā svārstība. Un tādēļ tas vienā mirklī var kļūt asinskārs un nežēlīgs, citā – augstsirdīgs, pat varonīgs. Viegli kļūst par bendi un tik pat viegli – par mocekli.

Pūlis ir kā lapas, ko vētra norauj no koku zariem un aiznes prom uz visām pusēm, lai tās kaut kur nokristu zemē.

Pūlim nepatīk kavēkļi.

Pūlī indivīds neatpazīst, kā kaut kas varētu būt neiespējams.

Pūlis padodas iedvesmojumiem un ir lētticīgs.

Pūlis rada leģendas un nostāstus, pārspīlējot un sagrozot faktus. Domā tēlos.

Pūlī aptumšojās faktiski notiekošais, radot citus tēlus. Kolektīvo halucināciju mehānisms. Viena cilvēka ilūzija darbojas kā infekcija pūlim, kas izrādās redzam to pašu.

Galvenā pūļa īpašība ir pārspīlētība un vienpusība.

Pūlis viegli zaudē bailes, tāpēc var kļūt ļoti vardarbīgs.

Pūlis ir konservatīvs, autoritatīvs un neiecietīgs, zaudē inteligenci (indivīds). Grūti pieņemt jauno.

Pūlis mēdz būt uzticīgs, pašreizējais un nesavtīgs.

Pūļa pamatidejas iedala: 1) nepastāvīgās - kāda indivīda pielūgsmes;

2) stabilās – vide, iedzimtība, sabiedrības normas, reliģija.

Politikā nereti spiesti valdīt pēc idejas, kurai paši vairs netic, jo pūlis to pieņemot, negrib atteikties... Tiekas pēc stabilitātes un vienlīdzības, kas nepastāv.

Pūlis bieži vadās pēc iegūtās idejas, balstoties uz kāda pieredzes un iedalot tajā visus tamlīdzīgos.

Tēli, kas valdzina pūļa fantāziju vienmēr ir vienkārši un skaidri, lai par tiem nebūtu vajadzīgi nekādi paskaidrojumi; tikai dažreiz šiem tēliem pievieno kādus brīnišķīgus un noslēpumainus faktus : varenu uzvaru, neredzētu brīnumu, lielu noziegumu vai mirdzošas cerības.

Pūļa tikumiskums var būt krietni augstāks kā jebkura indivīda.

Neorganizēta masa ir pūlis, bet organizēta masa ir indivīdu kopiena, kur viens otru iespaido un papildina.

Indivīds masā spēj paveikt to, ko viens nekad nerealizētu.

Pūlim nav vainas apziņas, atbildības, pašcieņas.

Noteikumi masas organizēšanā un garīgās dzīves pacelšanā :

- 1) masas sastāvā zināma pastāvība materiālas vai formālas dabas;
- 2) indivīdam kā masas sastāvdaļai rodas noteikts nojēgums par masas dabu, funkcijām, dalību un prasībām, un visa tā rezultāts var būt attiecināms uz visu masu;
- 3) masa stājas sakarā ar līdzīgām masām, kuras tomēr daudzējādā ziņā atšķiras, tāpēc sacenšas savā starpā;
- 4) masai ir tradīcijas, ieradumi, noteikumi, kam sevišķi liela nozīme atsevišķo indivīdu savstarpēju attiecību kārtošanā;
- 5) masā rodam darbu dalīšanu un diferencēšanu

Iedvesma rada atdarināšanu, kas ir sekas. Libido, mīlestība, iedvesma – visas šīs jūtas piedēvējamas dažādu dzimumu vēlmei būt kopā, savienoties.

Cristopher McCandless

"Laime reāla tikai, kad dalies" / "Happiness real only when shared"

Kristofers Makkandles bija amerikāņu ceļotājs, piedzīvojumu meklētājs. Dzimis

1968. gadā, pēc skolas beigšanas devies studēt augstskolā. Taču patiesībā noņēmis no sava konta visu naudu, ziedoja to labdarībai, sakravāja somas un pazuda. Viņš sabiedrību redzēja kā melīgu un nežēlīgu masu, kas izliekoties laimīgi krāj naudu un cildina materiālas vērtības. Tāpēc jaunietis nolēma doties uz Aļasku, lai dzīvotu savvaļā, izolēts no sabiedrības. Pa ceļam satiktie cilvēki, lai arī mainīja viņa priekšstatus par tuvību un īstu ģimeni, no ieceres viņš neatteicās un nonākot galapunktā, šķērsoja upi, atrada pamestu autobusu, kur apmetās uz dzīvi medījot un pārtiekot no iekrājumiem un augiem.

Viņa mirstīgās atliekas nejauši atrada mednieki 1992. gadā. Nāves cēlonis - saindēšanās ar neēdamu augu. Tā kā upe bija pārplūdusi – viņš nevarēja tikt pāri pēc palīdzības, daba izspēlēja ar viņu ļaunu joku. Pēc viņa žurnāliem – dienasgrāmatām nāca gaismā viņa stāsts, kas tūlīt kļuva ļoti populārs ASV. Viņa vecāki saprata, ka viņš pazudis tikai 2 mēnešus pēc Kristofera došanās ceļā un darīja visu iespējamo, lai dēlu atrastu, tāpēc arī lielā publicitāte pēc viņa nāves. Viņa jaunākā māsa kā viņa vistuvākais cilvēks centās brāli saprast un pati joprojām dodas uz Aļasku viņa piemiņas ekskursijā, stāsta citiem par brāli. Tagad šis autobuss ir ceļotāju populārs pieturas punkts. Viņam ir daudz sekotāju un viņa izvēles atbalstītāju vēl šodien.

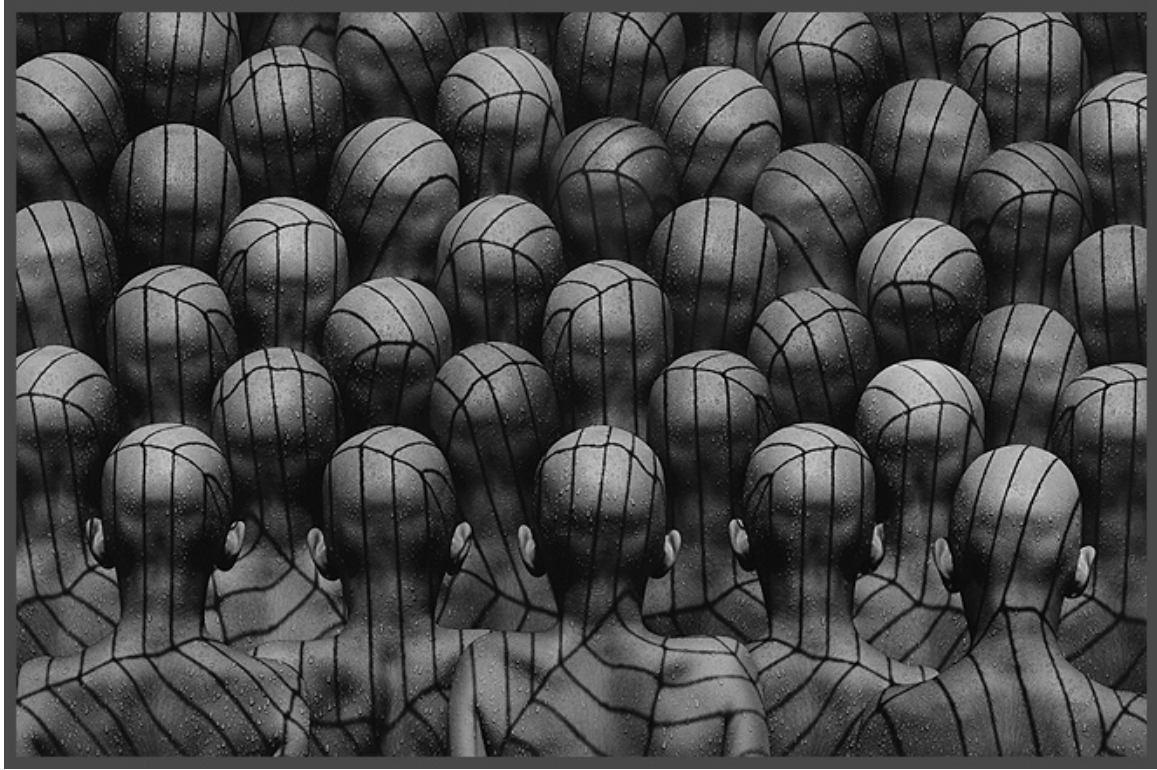
1996. gadā izdod Žona Krakauera / Jon Krakauer/ grāmatu "In to the wild", pēc tās 1997. gadā uzņem filmu ar tādu pašu nosaukumu.

MĀKSLAS DARBI

1.

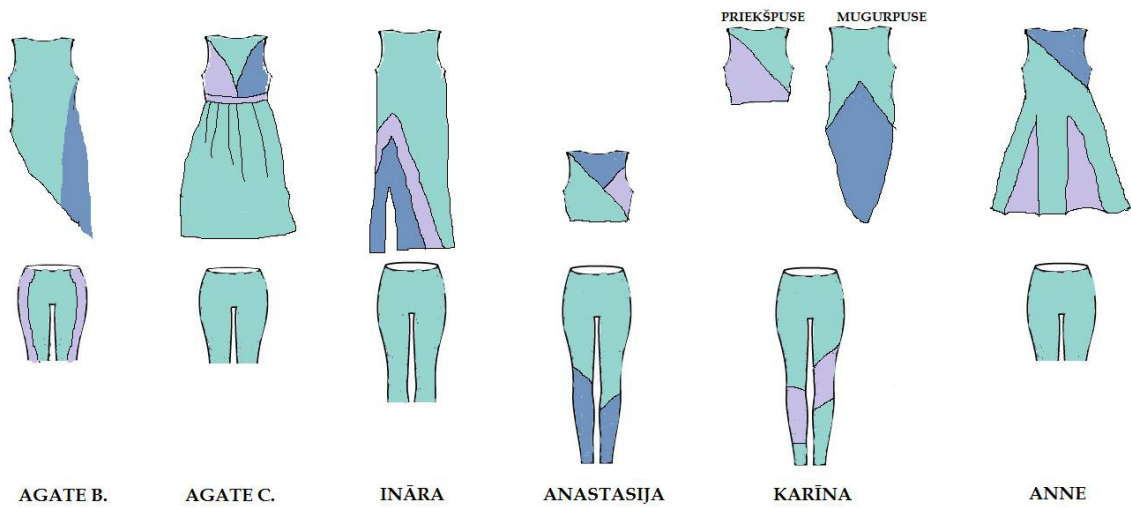

1.attēls. David Schofield "Crowd"

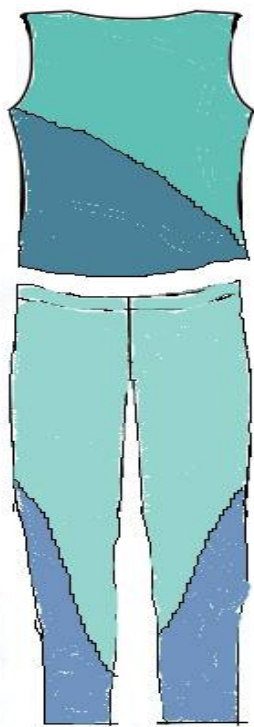

2. attēls. Misha Gordin "crowd – arts - photography"

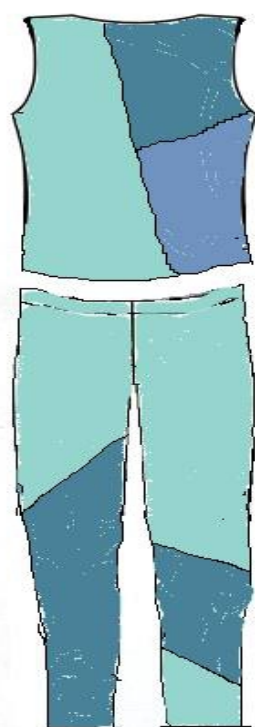
TĒRPU SKICES

3. attēls. Tērpu skices.

JĀNIS

AIGARS

4. attēls. Tērpu skices

[4. pielikums]

Bakalaura darbs

“Viens – divi - daudz”

izstrādāts Latvijas Kultūras akadēmijas teātra un audiovizuālās mākslas katedrā.

Ar savu parakstu apliecinu, ka bakalaura darbs izstrādāts patstāvīgi; izmantojot citu autoru darbos publicētus datus, definējumus un viedokļus, dotas precīzas norādes (atsauces) uz to ieguves avotu; iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Maija Tjurjapina _____ 22.05.2015.
Paraksts

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai
Vadītājs: profesore, mag. art. Olga Žitluhina _____ 22.05.2015.
Paraksts

Recenzents: Doc. Ramona Galkina

Darbs iesniegts 22.05.2015.

Studējošo servisa speciālists : _____
Vārds, uzvārds Paraksts

Darbs aizstāvēts LKA _____ gala pārbaudījumu komisijas sēdē
Bakalaura
____. ____ .2015. prot. Nr. _____ vērtējums _____

Komisijas sekretārs: _____